

Sluttrapport for prosjektet «Kompetanseutvikling i kystskogbruket»

Skognæringa Kyst fikk på nyåret 2014 fra tilsagn fra Verdiskapingsfondet for skogbruk, Utviklingsfondet for skogbruk og Skogkurs med støtte til gjennomføring av et 3-årig kompetanseutviklingsprosjekt for kystskogregionen.

Målet med prosjektet har vært å utvikle skogeierretta tiltak og kommunikasjonsmodeller/verktøy for å øke skogaktiviteten, verdiskaping og sysselsetting i kystskogbruket. Prosjektet har fulgt opp tilrådingene i Melding om kystskogbruket.

Prosjektet er skissert som et hovedprosjekt med fylkesvise feltprosjekt. Prosjektleder i Skognæringa Kyst har bistått med kompetanse og praktisk arbeid for oppstart av feltprosjekt i de ulike fylkene. Slik har Skognæringa Kyst fungert som nav for erfaringsutveksling og kompetansemegler for de ulike feltprosjektene, hvor ulike modeller for kommunikasjon og informasjon opp mot aktivitetsskapende tiltak har vært prøvd ut.

Gjennomføring

Det er gjennomført fem feltprosjekter for utprøving av informasjonskanaler for å nå skogeier med informasjon, utvikling av kompetansepakker, og utvikling og tilrettelegging av arbeidsmetodikk for aktivitetsskapende tiltak.

For å unngå oppbygging av nye strukturer, har det vært lagt vekt på å knytte feltprosjektene opp mot eksisterende aktivitet. Behovet for lokal finansiering gjorde det tidkrevende å få etablert feltprosjekter. Prosjektet måtte derfor i 2016 søke finansieringskildene om forlengelse av prosjektperioden ut 2017.

Fylkesvise skognæringsforum har hatt eierskapet til fire av feltprosjektene, disse har hatt lokal/regional forankring og hovedfinansiering. Fylkesmannsgruppa i Kystskogbruket har hatt eierskap og delfinansiering av det femte feltprosjektet. Skogkurs har vært viktig samarbeidspartner i feltprosjektene, og har i tillegg hatt prosjektledelsen FM-gruppas prosjekt.

Kort oppsummering av feltprosjektene:

- Nordland – skogeierretta tiltak knyttet til merverdi fra skogen – utvikling av APP for mobil, nettbrett og PC som inngang til å skogeier på nye måter.
- Trøndelag – utvikling av skogeierretta informasjon om trøndelagsskogbruket presentert gjennom nyhetsbrev på epost, og formidlet gjennom digital utgave av fagbladet Norsk Skogbruk. Samarbeid med skogpådrivernetverka i Trøndelag og Norsk Skogbruk.
- Rogaland – Det grønne gullet – fagartikler i lokal presse kombinert med sosiale medier og kurs/fagmøter. Samarbeid med Skogselskapet i Rogaland
- Vest-Agder – utvikling av prototyp av e-book retta mot nye skogeiere på Agder. Boka kan med enkle grep tilpasses andre fylker i kystskogbruket. Samarbeid med Agder Skogselskap.
- Felles fylkesoverbyggende prosjekt i samarbeid med FM-gruppa i Kystskogbruket. Utvikling av kompetansepakke tilpassa kystskogbruktes veiledningsapparat for kursing av kystskogeieren.

Mer informasjon om feltprosjektene innhold og resultater på side 3-7, med lenker til utviklede verktøy og prosjektrapporter.

Økonomi i prosjektet

Tilsagnet fra Verdiskapingsfondet for skogbruk forutsetter at prosjektledelse utgjør maksimalt 27 % av totalbudsjettet, og at støtten skal gå til direkte utviklingskostnader. Dette gjorde det nødvendig å

hente inn en vesentlig andel fylkesvis finansiering i etablering av feltprosjektene og prosjektledelse. Etablering av selvgående feltprosjekter, med god fylkesvis finansiering, tok derfor tid. De første to prosjektårene ble bruk på å utrede ulike prosjektideer og finansieringsmuligheter, og de fem gjennomførte feltprosjektene har derfor ikke pågått i mer enn opp til to år.

Enkelt forklart har Utviklingsfondets tildeling finansiert drift av hovedprosjektet, mens Verdiskapingsfondets tildeling og Skogkurs sin egeninnsats er fordelt på feltprosjektene, og har gått direkte til kostnader knyttet til utvikling av skogeierretta tiltak og kommunikasjonsmodeller/verktøy.

Styret i Skognæringa Kyst har vært styringsgruppe for prosjektet, og utgifter til styringsgruppemøter er slik dekket av Skognæringa Kyst. Nødvendige reiser er gjennomført i forbindelse med andre aktiviteter i fylkene, slik har vi greid å holde reiseutgiftene på et minimum.

Forenklet prosjektrengskap kan skisseres slik, hvor grønne felter representerer utgifter knyttet til hovedprosjektet, mens blå felter representerer arbeidet i feltprosjektene:

Årlige kostnader		Budsjett	Regnskap
Prosjektledelse	kr.	450 000	247 067
Kontorhold, regnskap	kr.	240 000	51 196
Styringsgruppemøter	kr.	30 000	404
Reisekostnader	kr.	142 000	7 651
Utvikling av informasjonskanaler, «verktøykasse», m.m.	kr.	700 000	1 312 500
Kommunikasjonsrådgivning/konseptutvikling	kr.	500 000	
Utvikling av kurspakker, skogfaglig bistand	kr.	500 000	
Fylkesvis finansiering	kr.	0	1 377 100
Egeninnsats skognæringa	kr.	600 000	2 300 100
Sum	kr.	3 162 000	5 296 018

Finansiering		Budsjett	Regnskap
Utviklingsfondet for skogbruk	kr.	300 000	300 000
Verdiskapingsfondet for skogbruk	kr.	812 500	812 500
Egeninnsats Skogkurs	kr.	500 000	500 000
Samlet annen finansiering i feltprosjektene	kr.	950 000	1 377 100
Anslag egeninnsats fra skognæringsaktørene i feltprosjekta	kr.	600 000	2 300 100
Sum total projektramme	kr.	3 162 500	5 289 700
Totalt overforbruk i prosjektet			6 318

Fullstendig og regnskapsgodkjent regnskapsrapport ettersendes så snart alle fakturaer fra feltprosjektene er kommet inn i regnskapet.

Gjennomføringa av prosjekt ble krevende med de sterke føringene for bruken av midlene, men Skognæringa Kyst er godt fornøyd med sluttresultatet fra prosjektet. Med fylkesvis delfinansiering har tilskuddsmidlene fra Skogkurs, Utviklingsfondet for skogbruk og Verdiskapingsfondet for skogbruk generert stor aktivitet og mye konkret utviklingsarbeid. I tillegg er Kystskogbrukets samhandling med Skogkurs styrket og utviklet, et godt grunnlag for samarbeidet framover.

Feltprosjekt Nordland				
Kontaktperson: Kurt Jessen Johansson, leder i Skognæringsforum Nordland				
Prosjektleder: Torgunn Sollid, Skognæringa Kyst				
Budsjett i kr	VsF- andel i kr.	Lokal finansiering	Skogkurs egeninnsats i kr.	Næringas egeninnsats i kr.
1 010 000	200 000	410 000	0	1 042 400
Tema Merverdi fra skogen – spesielle virkeskvaliteter for bygningsvern som inngang til kompetansehevende tiltak retta mot skogeier. Kompetanseutvikling retta mot spesielle virkeskvaliteter i egen skog, Mer verdi fra skogbruksplanen, utvikling av APP gjennom mulig samarbeid med HiNT. Verdikjede-perspektiv, skogeiere, bygdesag og tradisjonshåndverkere med i prosjektet.				
Samarbeidsparter: Nord Universitet/Geodata., Kommunene i regionen; Grane, Hattfjelldal, Vefsn, Hemnes og Rana, Helgeland Museum, Skogeierlaga i regionen, Trøndelag Forsking og Utvikling (TFOU), Jemtli (svensk part), regionale maskinentreprenører, tradisjonshåndverkere og bygdesagbruk, Vefsna Regionalpark, Statskog, FM i Nordland og Tredriver i Nordland.				
Status: Prosjektet bel avsluttet i november 2017				
Resultat knyttet til nytt verktøy i prosjektet I prosjektbeskrivelsen er arbeidet med utvikling av app for kartfesting av spesielle virkeskvaliteter i skog skissert gjennomført i et samarbeid med GIS-studiet ved Nord Universitet. Til tross NU sitt ønske om samarbeid, viste dette seg å være vanskelig gjennomføre. Vi har derfor valgt å kjøpe utviklingsarbeidet. Det er gjort et omfattende og grundig utviklingsarbeid med appen. Utviklingen av selve verktøyet er utført av Geodata, og vi har vært svært heldige med kontaktperson i firmaet, Roy Svaliaunet, viste seg å ha skogbruksfaglig utdanning som bakgrunn. Dette har vært en stor fordel, siden forståelsen for konseptet var på plass fra første stund, i tillegg til god innsikt i og kunnskap om det skogfaglige innholdet som skulle på plass i verktøyet.				
<div data-bbox="753 1016 1401 1659" data-label="Image"> </div>				
Det er gjennomført uttesting med aktuelle brukere for innspill til forbedringer, både på norsk og svensk side. Det er også gjennomført kurs i bruk av appen, med målgruppe skogeiere, bygdesagbrukere, skogbruksplanleggere fra tømmerkjøperne og andre interesserte.				
Appen vil bli forvaltet av relevante aktører, det arbeides for å få på plass avtale med bygdesagforeningen. Svensk part knytter forvaltning av appen til foreningen Traditional Crafts.				
For utdypende informasjon, se prosjektrapport med prosjektrekskap her .				

Feltprosjekt Trøndelag				
Kontaktperson: Leder for Arena Skog, Kjersti Kinderås				
Prosjektleder: Line Venn, Norsk Skogbruk i tett samarbeid med Torgunn Sollid, Skognæringa Kyst				
Budsjett i kr	VsF- andel i kr.	Lokal finansiering	Skogkurs egeninnsats i kr.	Næringas egeninnsats i kr.
1 010 000	200 000	23 000	30 000 + 200 000	560 000
Samarbeidsparter: Norsk Skogbruk, Skognæringa Kyst og pådrivernetverka i Namdal, Innherred, Meldal og Orkdalsregionen.				
Tema: Mobilen som "kompetanse-hevingskanal" i pådriverprosjekt. Et utvalg nyes skogeiere (vurdert av skogpådriverne i nettverka) har fått tilbud om Informasjonspakke tilpassa nye skogeier: Norsk Skogbruk med innhold tilpasset nye skogeiere, tilsendt i papirutgave, digital utgave, som nyhetsbrev på epost og mobil.				
Status: Gjennomført fra november 2016 – november 2017.				
Resultat <ul style="list-style-type: none"> - Pakken ble introdusert med førsteutgave med Trøndelagsskogbruket og pådrivernetverka som tema. Gode tilbakemelding på denne første utgaven i papir. - Mentorene i skogpådriver-nettverka skulle knytte arbeidet sitt opp mot informasjonspakken, og sjekker ut om vi når skogeiere på denne måten. - Pådrivernetverka med «skogmentorer» har ikke i forventet grad bruket nyhetsartikler som informasjonskanal for å nå ut med relevant informasjon. Slik har det blitt mindre respons enn forventet. Kan skyldes både stort arbeidspress hos skogpådriverne, og at dette er blitt «glemt» i arbeidshverdagen. Men det kan også skyldes at mange skogeiere ikke opplever et fagblad av denne typen som relevant for dem. - Egen fane for kystskogbruket på Norsk Skogbruk, med saker særlig relevante for kystskogbruket - «Gjensidig opplening» på hjemmesidene Kystskogbruket.no og digital utgave av Norsk Skogbruk, →Har gitt økning i treff på sidene hos Norsk Skogbruk, men liten effekt på Kystskogbruket.no. - Utviklingsarbeid utført av Norsk Skogbruk for tilpassing av mobilutgave og nettsted - Prosjektet evalueres med spørreundersøkelse, og Norsk Skogbruk har i etterkant sendt ut en spørreundersøkelse til deltakerne for innspill til forbedringer på innhold, bruk av nyhetsbrev og om mobilen er en egna plattform for fagartikler tilpassa kystskogeier. 				
				
Viktige erfaringer fra arbeidet <ul style="list-style-type: none"> - Fagbladet Norsk Skogbruk blir trolig oppfattet som for faglig tungt for skogeiere med «tynn tråd» til skogeierrollen. Som erfaringene fra Rogaland viser, kan et samarbeid mellom Norsk Skogbruk og lokale aktører for faglige artikler i lokal presse være en bedre inngang. - Det er imidlertid viktig å evaluere samlet etter at resultatene fra spørreundersøkelsen er klar. - Resultatene fra undersøkelsen blir å finne på Kystskogbruket.no. 				
Prosjektrapport vil legges ut sammen med nyhetssak om prosjektet på Kystskogbruket.no i januar.				

Feltprosjekt Rogaland				
Kontaktperson: Olaf Gjedrem, leder Rogaland skognæringsforum				
Prosjektleder: Gerd Inger Aarnes, daglig leder Skogselskapet i Rogaland, prosjektleder og sekretær for Rogaland Skognæringsforum.				
Budsjett i kr	VsF- andel i kr.	Lokal finansiering	Skogkurs egeninnsats i kr.	Næringas egeninnsats i kr.
382 500	80 000	212 500	0	200 500
Tema: Informasjonsserien <i>Skogen – det grønne gull</i> treffer skogeiere med informasjon fra flere hold. Både direkte på kurs og skogdager, gjennom pressen, gjennom sosiale medier og gjennom kommunen og næringsaktører. På denne måten vil vi gjøre informasjon lettere tilgjengelig for skogeieren anno 2017.				
Status: De deler av prosjektet som involverer Skognæringa Kyst og uttesting av kompetansekanaler er avsluttet. For merinformasjon, se prosjektrapport for 2017 her.				
Samarbeidspart: Skogselskapet i Rogaland, Skogkurs, kommunene i regionen og FM.				
Resultat				
<ul style="list-style-type: none"> - Fagartikler: Fem artikler har blitt produsert slik som planlagt. De ble publisert i Bondevennen og etterpå i noen andre kanaler, blant annet Skogselskapet.no, Vestnytt og Norsk Skogbruk. - Fagarrangement: Hver artikkel er akkompagnert av et fagarrangement to steder i fylket som tar sikte på å gi utdypende informasjon om temaet. Skogbruk har deltatt med faglig innhold på flere av arrangementene. - Informasjon på kommunene sine nettsider: Kommunenes rådgivere på skog har blitt tilbudt en mal med informasjon om skogbruk til sine nettsider. Til nå er det kun Hjelmeland kommune som har tatt i bruk malen. Noen av de andre kommunene har vært flinke til å legge ut nyheter når vi har arrangement. Dette arbeidet følges opp i videreføringa av prosjektet. - Facebooksiden «Spør Skogbrukssjefen». Her vil det legges ut råd og informasjon om kurs o.l. for skogeiere. Skogeiere kan også bruke siden til å legge ut spørsmål som en rådgiver med kompetanse på skog kan svare på. Fylkesmannen og kommunene sine rådgivere vil svare på spørsmålene. Prosjektet har hatt redaktøransvar for Facebooksiden. Gode erfaringer så langt, 				
Viktige erfaringer fra arbeidet:				
<ul style="list-style-type: none"> - De nye tilnærmingene har gitt god deltakelse på fagarrangementer, med tilbakemeldinger om at faglige artikler i lokalpresse blir lest! - Lokal presse er ofte samarbeidsvillig, og tar imot ferdige fagartikler. Det er imidlertid tidkrevende å produsere gode fagartikler, og forutsette at det finnes lokale drivkrefter som kan sette relevante lokale tema og problemstillinger på dagsorden. - Sosiale medier har et uutnyttet potensiale som kanal for enklere skogfaglige spørsmål og svar, men forutsetter at det finnes en skogbrukssjef i kommunen med tilstrekkelig skogfaglig kompetanse. - Slik også feltprosjektet i Trøndelag viser, kan en utvikling av samarbeidet med Norsk Skogbruk være en inngang for å skire både den journalistiske og faglige kvaliteten. 				
For mer informasjon, se prosjektrapport for 2017 her.				

Feltprosjekt Vest-Agder				
Kontaktperson: Christian Espegren, daglig leder Agder Skogselskap				
Prosjektleder: Kåre Haukaas, Agder Skogselskap				
Budsjett i kr	VsF- andel i kr.	Lokal finansiering	Skogkurs egeninnsats i kr.	Næringas egeninnsats i kr.
442000	130000	25 000	70 000	42 000
Tema Utvikling av prototyp E-bok for skogeiere i kystskogbruket, med V-A som eksempel.				
Samarbeidsparter: Agder Skogselskap, Skogkurs, FM i Aust- og Vest-Agder, Agder Fylkeskommune				
Status: E-bok er utviklet, men det gjenstår noe arbeidet med tilrettelegging for en utgave i PDF, til bruk for de som ikke kan laste inn I-books. Dette ferdigstilles av Skogkurs tidlig i januar. Prosjektrapport er utarbeidet, men ikke oversendt til Skognæringa Kyst ved årsskifte. Dette er trolig bare en forglemmelse. Prosjektrapporten kan ettersendes om ønskelig, men vil i tillegg bli tilgjengelig på Kystskogbruket.no				
Gjennomføring				
<ul style="list-style-type: none"> - Prosjektsøknad FM og FK i Vest—Agder høsten 2015, tilsagn våren 2016. Prosjektoppstart våren 2016, men arbeidet stoppet opp høsten 2016 pga. skifte av daglig leder/prosjektleder for Agder Skogselskap. Ny prosjektleder Kåre Haukaas fra 2017. - E-boka har nye skogeiere med lite kjennskap til skogbruk som målgruppa. Den henvender seg til målgruppa med en «folkelig tilnærming», og tar opp relevante tema for nye skogeiere. - Prosjektleder Kåre Haukaas har bruk et knippe nye skogeiere som referansegruppe for innspill til tema og innhold. 				
Resultat:				
<ul style="list-style-type: none"> - Utforming av prototyp fylkesvis E-bok for nye skogbrukere: <ul style="list-style-type: none"> o Generell allmenn skoginformasjon innledningsvis o Tematisk oppbygging o Tematisk relevant fylkesinformasjon i bokser o Viktige fellesopplysninger og fylkesoverbyggende kontaktinformasjon o Mye bruk av bilder, filmer, lenker og klikkbar informasjon. Fylkestilknyttede bilder kan skiftes ut. - E-boka vil bli tilgjengelig hos FM i Agder, Skogselskapet i Agder og hos Skogkurs, og kan fritt distribueres av interesserte aktører. - Årlig oppdatering og vedlikehold vil skje gjennom serviceavtale mellom Skognæringa Kyst og Skogkurs. 				
Viktige erfaringer fra arbeidet:				
<ul style="list-style-type: none"> - Lokal forankring for riktig utvelgelse av relevant fylkesvis informasjon er viktig. - Skogkurs sin kompetanse både knyttet til innhold og formidling har vært avgjørende 				
Så snart e-boka er klar for lansering, vil nyhetssak om boka bli publisert på Kystskogbruket.no , med lenke til prosjektrapport. E-boka finner du her.				

Fylkesoverbyggende fellesprosjekt med FM-gruppa i Kystskogbruket				
Kontaktperson: Stein Bomo, leder for Fylkesmannsgruppa i Kystskogbruket				
Prosjektleder: Bjørn Einar Rakstang, Skogkurs				
Budsjett i kr	VsF- andel i kr.	Lokal finansiering	Skogkurs egeninnsats i kr.	Næringas egeninnsats i kr.
1 000 000	200 000	300 000	200 000	300 000
Tema: Særtrekka for kystskogbruksfylka er mange små skogeiendommer, lite tradisjon for aktivt skogbruk, bratt og vanskelig terreng, og dårlig utbygd infrastruktur. En viktig premisleverandør av basiskunnskap retta mot skogeiere er Skogkurs sine kurspakker. Det er derfor behov for at disse tilpassing kystskogforhold i både innhold og profilering, slik at kurs og veiledning i praktisk skogbruk blir direkte retta mot kystskogeiere .				
Samarbeidspart: fylkesmennene i kystfylkene, de fylkesvise skognæringsnettverkene og Skogkurs.				
Gjennomføring: Prosjektbeskrivelse, rollefordeling og finansiering klar for prosjektoppstart i januar 2017. Prosjektleder kom senere i gang med arbeidet enn planlagt, og arbeidet er derfor ikke ferdigstilt slik avtalen opprinnelig var. Det har imidlertid vært stor aktivitet i prosjektet siden juni med god framdrift, slik at ferdigstilling vil skje tidlig i 2018				
Resultat:				
<ul style="list-style-type: none"> - Grunnleggende kurs knyttet til hogst, planting og ungskogpleie: Med bakgrunn i en analyse av hvorfor det hogges for tidlig, hvorfor det ikke plantes og hvorfor det ikke utføres ungskogpleie, et, delvis inne og delvis ute, med fokus på disse aspektene. Kurset vil inneholde flere temaer, og økonomi/skogfond vil være en sentral del for å fokusere på verdien av skogen. Kurset er tilpasset målgruppen innholdsmessig og pedagogisk, skal skape ny forståelse og være en appetittvekker for de andre kursene. - Prøvekurs er gjennomført i samarbeid med Fylkesmennene i kommuner der det er ressurser til å samle skogeiere til kurs, samtidig som det skjer i områder som kan dekkes av kursinstruktører med skogfondkompetanse. - Det er til sammen gjennomført 9 testkurs i Rogaland (3), Sogn og Fjordane (2), Trøndelag (2) og Nordland (1). - Det er i tillegg i Nordland gjennomført to fagdager for veiledningsapparatet i kommunene, med til sammen 20 deltakende kommuner (som er svært bra for Nordland), med informasjon om kurspakken og for å få innspill til forbedringer. - RECO: Det er utarbeidet en kursplan med beskrivelse tilpasset kyststrøkene, denne profileres overfor entreprenører og tømmerkjørere i kystskogregionen. - Oppdatering av Kystskogbruket.no sin fane «Kurs og kompetanse», både e-bok og nye kurspakke vil bli å finne her. 				
Viktige erfaringer fra arbeidet – prosjektrapport utarbeides av prosjektleder ved Skogkurs.				
Prosjektrapport vil legges ut sammen med nyhetssak om prosjektet på Kystskogbruket.no i januar.				